



Aanvullend onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw

In het kader van de Flora- en faunawet

Plangebied Complexen 05.0 en 06.2, Berkel en Rodenrijs

Opsteller(s): F.A. van Meurs



Aanvullend onderzoek vleermuizen en vogels

In het kader van de Flora- en faunawet

Ondertitel	Plangebied Complexen 05.0 en 06.2, Berkel en Rodenrijs
Opsteller(s)	F.A. van Meurs
Datum	21-11-2014
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20141103v01
Aantal pagina's	41
Opdrachtgever	Van den Berg Lopik B.V.
Contactpersoon	T. van den Berg
Collegiale toets	L. Boon
Wijze van citeren	Meurs, F.A. van, 2014. Aanvullend onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Plangebied Complexen 05.0 en 06.2, Berkel en Rodenrijs. Kenmerk ER20141103v01. Ecoresult, Dordrecht.

Ecoresult
Schipbeekstraat 148
3313 AS Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult 2014

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Ecoresult kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Onderzoeksvragen.....	5
1.3 Leeswijzer.....	6
2 Werkwijze	7
2.1 Werkstappen	7
2.2 Toelichting onderzoek	7
3 Omschrijving plangebied	11
4 Onderzoekresultaten.....	15
4.1 Vleermuisonderzoek.....	15
4.2 Vogelonderzoek.....	19
4.3 Samenvatting onderzoek	21
5 Activiteiten	23
5.1 Voorgenomen werkzaamheden.....	23
5.2 Nieuwe situatie	23
5.3 Wettelijk belang	23
6 Effectbeoordeling en toetsing.....	25
6.1 Vleermuizen.....	25
6.2 Gierzwaluw.....	27
7 Conclusies en aanbevelingen.....	29
7.1 Conclusies.....	29
7.2 Aanbevelingen.....	30
8 Geraadpleegde bronnen	31
8.1 Literatuur.....	31
8.2 Internet.....	31
Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet.....	33
Bijlage 2 Stappenplan voor vogels.....	39
Bijlage 3 Stappenplan voor diersoorten bijlage IV Habitatrichtlijn (waaronder vleermuizen).....	41

1 Inleiding

In opdracht van Van den Berg Lopik B.V. heeft Ecoresult een aanvullend onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Plangebied Complexen 05.0 en 06.2, Berkel en Rodenrijs, gelegen aan de Wethouder Schipperstraat 1-20, Wethouder Schipperstraat 21-41 (oneven), 22-34 (even) en Coornwinderlaan 26-34 (even) te Berkel en Rodenrijs (gemeente Lansingerland). De globale ligging van het plangebied is weergegeven in Afbeelding 1.

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor het uitvoeren van het vleermuis-, huismus en gierzwaluwonderzoek is de geplande renovatie van de bebouwing binnen het plangebied. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op vleermuizen huismus en gierzwaluw. De Flora- en faunawet kan hierdoor worden overtreden (zie bijlage 1). Op basis van een eerder uitgevoerde quickscan zijn in het plangebied potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, huismus en gierzwaluw aanwezig (Van Meurs, 2014). Derhalve diende aanvullend onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw uitgevoerd te worden.

1.2 Onderzoeksvragen

Voor het onderzoek worden 6 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn vleermuizen, huismus en gierzwaluw aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw?
3. Welk wettelijk belang is er waardoor de activiteiten moeten worden uitgevoerd?
4. Wat is de omvang en staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populatie van de vleermuizen, huismus en gierzwaluw?
5. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
6. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?

1.3 Leeswijzer

In deze rapportage worden achtereenvolgens de werkwijze, het plangebied, de onderzoeksresultaten, de activiteiten, de effectbeoordeling, toetsing aan de wet en afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

2 Werkwijze

2.1 *Werkstappen*

De onderzoeksvragen (hoofdstuk 1) voor het vleermuis- en vogelonderzoek worden beantwoord op basis van 4 werkstappen:

1. Veld-onderzoeken van de aan- of afwezigheid.
2. Bepalen en onderbouwen van het wettelijke belang van de activiteiten.
3. Bepalen van het schadelijke effect op de functionaliteit van de voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats.
4. Bepalen van het schadelijke effect op de gunstige staat van instandhouding.

Deze aanpak is gebaseerd op de relevante soortenstandaards.

2.2 *Toelichting onderzoek*

Door voorliggend onderzoek zijn de volgende functies voor vleermuizen onderzocht:

- Winterverblijfplaats.
- Kraamverblijfplaats.
- Zomerverblijfplaats.
- Paarverblijfplaats en zwermplaats.
- Vliegroute.
- Foerageergebied.

Door voorliggend onderzoek zijn de volgende functies voor vogels onderzocht:

- Voortplantingsplaatsen.
- Vaste rust- en verblijfplaatsen.
- Functioneel leefgebied.

Het betreft hier de functies voor huismus en gierzwaluw.

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door B. Verhoeven en K. van Veen, allen ecologen bij Ecoresult. Allen hebben aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van vleermuizen en vogels.

Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker, batdetector, opnameapparatuur en zaklamp (resp. Swarovski EL 10x42 WB Swarovision, Leica Trinovid 10x42, Petterson D 240x, Roland R-05 en diverse zaklampen).

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd onder de condities en methodiek van het meest actuele vleermuisprotocol (Vleermuisprotocol 2013). Zie tabel 1 voor de onderzoeksmomenten en weersomstandigheden.

Voor het vaststellen van aan- of afwezigheid van vleermuiswinterverblijfplaatsen bestaat in Nederland nog geen betrouwbare onderzoeksmethode. Gedrag en gebruik kunnen wel winterverblijfplaatsen indiceren. Gedurende de veldonderzoeken is ook hier op gelet.

Voor de bezoeksmomenten wordt verwezen naar Tabel 1. Twee bezoeksmomenten voor het vogelonderzoek zijn gecombineerd uitgevoerd met het vleermuisonderzoek (veldbezoeken 3 en 7). Tijdens de laatste vleermuisronde zijn ook de zolders van het gebouw bezocht en onderzocht op de tegenwoordige en recente aanwezigheid van vleermuizen.

Afwezigheid van broedende huismussen is aangetoond, als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De inventarisatie moet tijdens goede weersomstandigheden plaatsvinden, op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied), rond 1 à 2 uur na zonsopkomst en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Voor de bezoeksmomenten voor vleermuisonderzoek en huismuisonderzoek wordt verwezen naar Tabel 1 en 2.

Afwezigheid van voortplantingsplaatsen van gierzwaluw is aangetoond, als er tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode 1 juni tot en met 15 juli geen waarnemingen zijn gedaan die wijzen op de aanwezigheid van nesten. De inventarisatie moet tijdens de avonduren vanaf 18.00 uur tot avondschemering, met goede weersomstandigheden plaatsvinden, en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Voor de bezoeksmomenten voor vleermuisonderzoek en huismuisonderzoek wordt verwezen naar Tabel 1 en 2.

Het gebied waar onderzoek is verricht is groter dan het plangebied. Hierdoor is een goede effectbeoordeling mogelijk.

Er is voor het onderzoek geen gebruik gemaakt van bestaande gegevens, anders dan Van Meurs (2014).

Veldbezoek	Onderzoek	Datum	Moment	Onderzoeker
1	Huismus	23-04-2014	Ochtend	B. Verhoeven
2	Huismus	09-05-2014	Ochtend	B. Verhoeven
3	Vleermuis	24-05-2014	Avond	K. van Veen
4	Gierzwaluw	03-06-2014	Avond	B. Verhoeven
5	Gierzwaluw	17-06-2014	Avond	B. Verhoeven
6	Vleermuis	26-06-2014	Ochtend	K. van Veen
7	Gierzwaluw	03-07-2014	Avond	B. Verhoeven
8	Vleermuis	29-08-2014	Middernacht	K. van Veen
9	Vleermuis	18-09-2014	Avond	K. van Veen

Tabel 1: Onderzoeksmomenten vleermuis- en vogelonderzoek.

Veldbezoek	Temperatuur	Neerslag	Windrichting	Windkracht
1	12 °C	0 mm	NNO	1 Bft
2	12 °C	0 mm	WZW	3 Bft
3	18 °C	0 mm	O	2 Bft
4	14 °C	0 mm	O	2 Bft
5	20 °C	0 mm	OZO	2 Bft
6	13 °C	0 mm	WZW	3 Bft
7	19 °C	0 mm	ZW	3 Bft
8	15 °C	0 mm	W	4 Bft
9	15 °C	0 mm	NNO	2 Bft

Tabel 2: Weersomstandigheden vleermuis- en vogelonderzoek.

Bron weersomstandigheden: KNMI (www.knmi.nl) en eigen waarnemingen

De effectbeoordeling (hoofdstuk 6) vindt nu plaats aan de hand van de relevante stappenplannen beoordeling ruimtelijke ingrepen in het kader van de Flora- en faunawet (zie bijlage 2 en 3). De beoordelingswerkwijze voor dit project is hierdoor correct uitgevoerd.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit twee complexen: Complex 05.0 en 06.2.

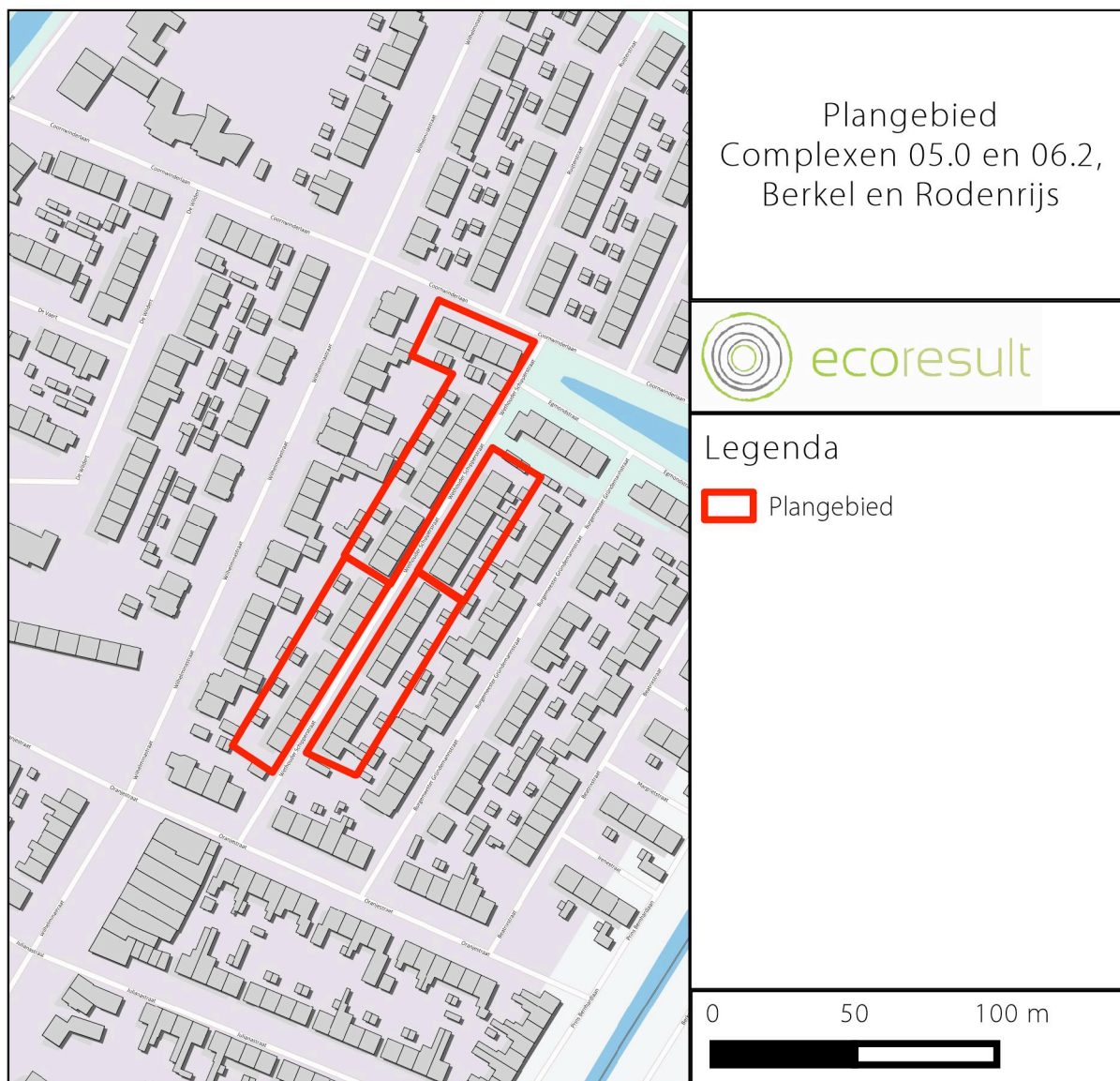
In Complex 05.0:

- Zijn aan de Wethouder Schipperstraat 1-20 te Berkel en Rodenrijs (gemeente Lansingerland) 20 tweelaags grondgebonden woningen met daarop een zolder (bouwjaar 1956) aanwezig in vier bouwblokken ten weerszijden van de Wethouder Schipperstraat. De woningen hebben een zadeldak, belegd met dakpannen. Er is een van buitenaf toegankelijke spouwmuur aanwezig. Vrijwel alle woningen waren ten tijde van het veldbezoek bewoond.
- Kelders zijn voor zover bekend niet aanwezig.
- De dakranden zijn voorzien van een overstek, zowel op de kopse gevels als op de gevels op de lange zijden.
- Zijn toegangen naar de spouwmuren middels slechte aansluitingen tussen daklijsten en boeilijsten aanwezig.
- Zijn toegangen naar kruipruimtes aanwezig middels ventilatieopeningen op maaiveldhoogte.
- Zijn langs de dakranden dakgoten aanwezig.
- Zijn achtertuinten aanwezig achter alle woningen. De woningen aan de oostzijde van de Wethouder Schipperstraat hebben voortuinen, de woningen aan de westzijde niet. De achtertuinten zijn van elkaar gescheiden door heggen, schuttingen of brandgangen. Achter de woningen zijn brandgangen aanwezig. Elke woning heeft een vrijstaande schuur in de achtertuin.
- Is op verschillende locaties jaarrond groen struweel en geboomte aanwezig.
- Is open water (watergangen, poelen etc.) en vochtige tot natte terreinen (natuurvriendelijke oevers etc.) afwezig.

In Complex 06.2:

- Zijn aan de Wethouder Schipperstraat 21-41 (oneven), 22-34 (even) en Coornwinderlaan 26-34 (even), te Berkel en Rodenrijs (gemeente Lansingerland) 23 tweelaags grondgebonden woningen met daarop een zolder (bouwjaar 1958) aanwezig in vier bouwblokken. De woningen hebben een zadeldak, belegd met dakpannen. Er is een van buitenaf toegankelijke spouwmuur aanwezig. Vrijwel alle woningen waren ten tijde van het veldbezoek bewoond.

- Kelders zijn voor zover bekend niet aanwezig.
- De dakranden zijn op de gevels op de lange zijden voorzien van een overstek. Op de kopse gevels zijn geen overstekken aanwezig, maar sluiten de dakpannen aan op de kopse gevels. Hier zitten enkele dakpannen scheef.
- Zijn toegangen naar de spouwmuren middels slechte aansluitingen tussen daklijsten en tussen dakpannen en gevels aanwezig.
- Zijn toegangen naar kruipruimtes aanwezig middels ventilatieopeningen op maaiveldhoogte.
- Zijn langs de dakranden dakgoten aanwezig.
- Zijn achtertuinen aanwezig achter alle woningen. De woningen aan de Coornwinderlaan en de oostzijde van de Wethouder Schipperstraat hebben voortuinen, de woningen aan de westzijde niet. De achtertuinen zijn van elkaar gescheiden door heggen, schuttingen of brandgangen. Achter de woningen zijn brandgangen aanwezig. Elke woning heeft een vrijstaande schuur in de achtertuin.
- Is op verschillende locaties jaarrond groen struweel en geboomte aanwezig.
- Is open water (watergangen, poelen etc.) en vochtige tot natte terreinen (natuurvriendelijke oevers etc.) afwezig.



Afbeelding 1: Ligging van het plangebied, weergegeven op de topografische kaart. Kaartbron: PDOK/BAG Viewer.

4 Onderzoeksresultaten

4.1 *Vleermuisonderzoek*

4.1.1 Aanwezig

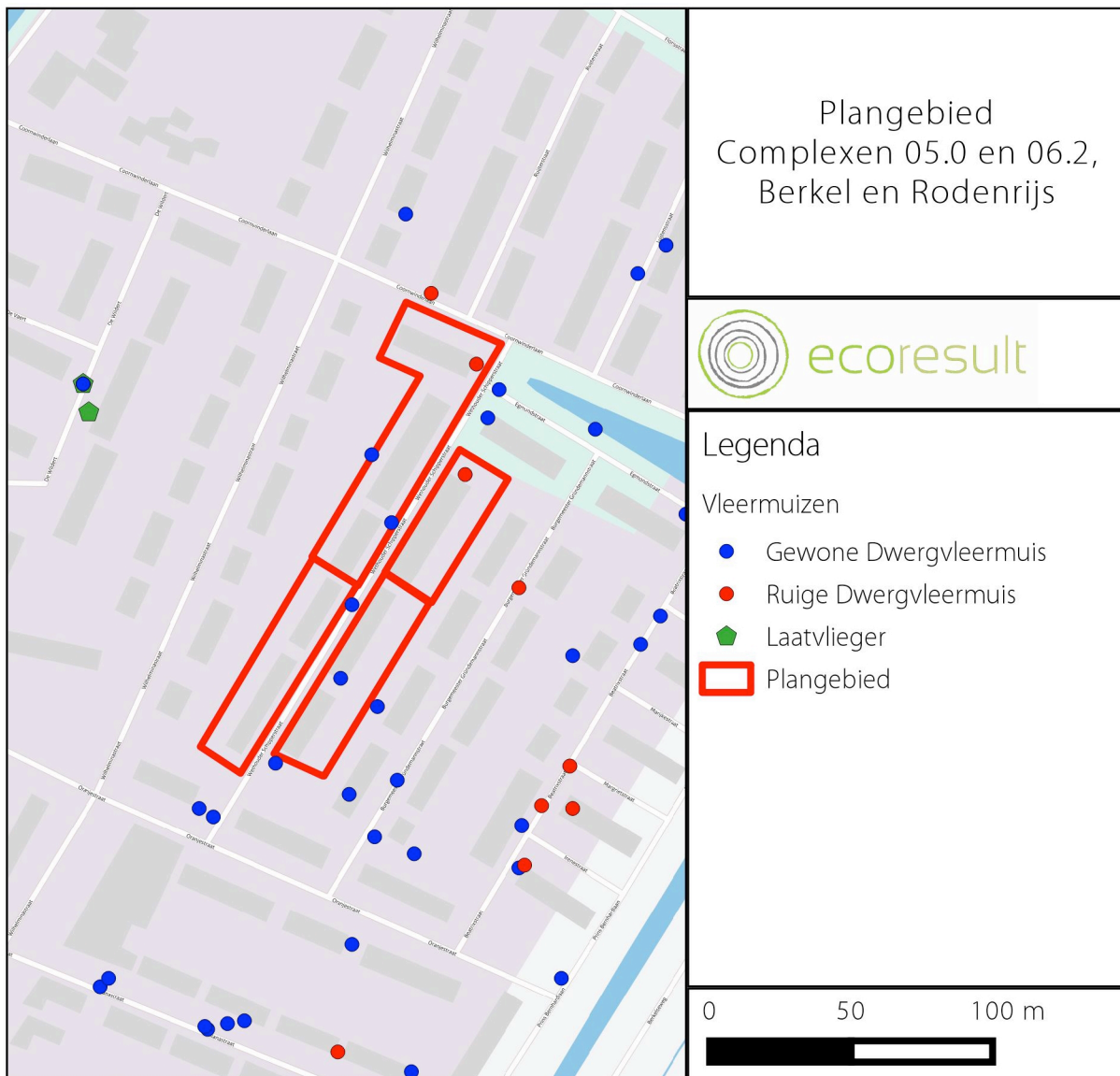
Gedurende de veldonderzoeken zijn in totaal 2 vleermuissoorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis (zie Afbeelding 2).
- Ruige dwergvleermuis (zie Afbeelding 3).
- Laatvlieger.

4.1.1.1 *Gewone dwergvleermuis*

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (tabel 1) werden 58 waarnemingen van gewone dwergvleermuizen verricht. Toelichting:

- Het maximaal aantal dieren tegelijkertijd is 75. Dit betreft uitvliegende individuen uit een kraamverblijfplaats buiten het plangebied, in de Verveenstraat 7 op 26 juni. Het aantal is geschat. De telling is bovendien vroegtijdig geëindigd.
- Per bezoek werden maximaal 29 waarnemingen van gewone dwergvleermuizen verricht (op 26 juni).
- In totaal werden meerdere vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen, zie verder Paragraaf 4.1.2. Eén vaste rust- en verblijfplaats van gewone dwergvleermuis werd aangetroffen binnen het plangebied. Dit betrof een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 22-28.
- Het plangebied heeft – op grond van de onderzoeken – geen essentiële functie als foerageergebied of als (onderdeel van) vliegroute voor gewone dwergvleermuis. Weliswaar zijn er waarnemingen van passerende en foeragerende dieren, dit betreft echter diffuus gebruik zonder gebruik te maken van vaste routes.



Afbeelding 2: Waarnemingen van vleermuizen binnen en rondom het plangebied. Niet alle waarnemingen zijn weergegeven op deze kaart. Kaartbron: PDOK.

4.1.1.2 Ruige dwergvleermuis

Tijdens drie veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (bezoeken 2, 3 en 4; tabel 1) werden 24 waarnemingen van ruige dwergvleermuizen verricht. Toelichting:

- In totaal werden binnen het plangebied 2 paarverblijfplaatsen aangetroffen:
 - één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 34.
 - één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aan de Coornwinderlaan 34.
- Het plangebied fungeert – op grond van de onderzoeken – als een extensief gebruikte foerageergebied. Het plangebied zelf maakt geen deel uit van een vliegroute.

4.1.1.3 Laatvlieger

Enkel tijdens de eerste ronde, op 24 mei, werden 3 waarnemingen van overvliegende laatvliegers verricht, alle ten noorden van het plangebied. Een binding met het plangebied werd niet vastgesteld.

4.1.2 Functionaliteit plangebied

In het plangebied zijn twee functies aangetroffen: paarverblijfplaats en zomerverblijfplaats. Grenzend aan het plangebied zijn daarnaast de volgende functies aangetroffen: zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats, kraamverblijfplaats, functioneel leefgebied. Er moet rekening mee gehouden worden dat alle verblijfplaatsen ook functioneren als winterverblijfplaats voor de betreffende soorten.



Afbeelding 3: Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen binnen en direct grenzend aan het plangebied. Kaartbron: PDOK.

4.1.2.1 Paarverblijfplaats

Binnen het plangebied zijn drie paarverblijfplaats aangetroffen:

- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 22-28. Dit dier vloog stevast rondjes voor de voorgevels van deze woningen. Een nadere lokalisering dan deze huisnummers kan derhalve niet worden gegeven.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in Weth. Schipperstraat 34. Deze paarverblijfplaats bevindt zich op de zijgevel van de woning, vermoedelijk onder de dakpannen.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aan de Coornwinderlaan 34. Deze bevindt zich onder de dakgoot aan de achtergevel, nabij de zijgevel.

Grenzend aan het plangebied zijn de volgende paarverblijfplaatsen aangetroffen:

- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis onder de dakgoot van Wilhelminastraat 64,
- twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis in Coornwinderlaan 36. Nadere lokalisatie was niet mogelijk.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in de zijgevel van Margrietstraat 34.
- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in Oranjestraat 43-53. Nadere lokalisatie was niet mogelijk.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis onder dakgoot van Julianastraat 50-52.
- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in de voorgevel van het blok met Julianastraat 30.

4.1.2.2 Kraamverblijfplaats

Buiten het plangebied werd een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Het betreft Verveenstraat 7 (een reeds bekende verblijfplaats, zie ook Van Meurs, 2014, blz. 11). De kraamverblijfplaats bevindt zich in de spouwmuur op de voorgevel. Tenminste 75 individuen werden op 26 juni geteld tijdens uitvliegen.

4.1.2.3 Zomerverblijfplaats

Tijdens het onderzoek werden binnen het plangebied werden geen zomerverblijfplaatsen aangetroffen. Wel werden in de directe omgeving van het plangebied meerdere zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Dit betroffen:

- Julianastraat 29, zijgevel.
- Julianastraat 31, zijgevel.

- Julianastraat 39, zijgevel.
- Julianastraat 53, zijgevel.
- Oranjestraat 42, zijgevel.
- Burgemeester Gründemannstraat 1, zijgevel.

4.1.2.4 *Winterverblijfplaats*

Kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen fungeren vrijwel altijd ook als winterverblijfplaats voor vleermuizen (bron: Soortenstandaard en eigen waarnemingen). Het gaat in dit geval om kleinere aantallen dieren (1 tot enkele tientallen dieren per verblijfplaats).

4.1.2.5 *Vliegroute*

Gedurende het onderzoek zijn binnen en grenzend aan het plangebied enkele overvliegende gewone dwergvleermuizen ruige dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen. Het betroffen alle diffuus overvliegende exemplaren, zonder gebruik te maken van enige vastomlijnde route. Het plangebied maakt dus geen (essentieel) deel uit van een (essentiële) vliegroute voor dwergvleermuizen.

4.1.2.6 *Foerageergebied*

Gedurende het onderzoek werden tijdens alle rondes binnen het plangebied foeragerende gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen waargenomen. Het betreffen verspreide waarnemingen van individuele foeragerende dieren, zonder dat hier een structuur aan te koppelen is. Het plangebied maakt dus geen deel uit van een essentieel foerageergebied voor dwergvleermuizen.

4.2 *Vogelonderzoek*

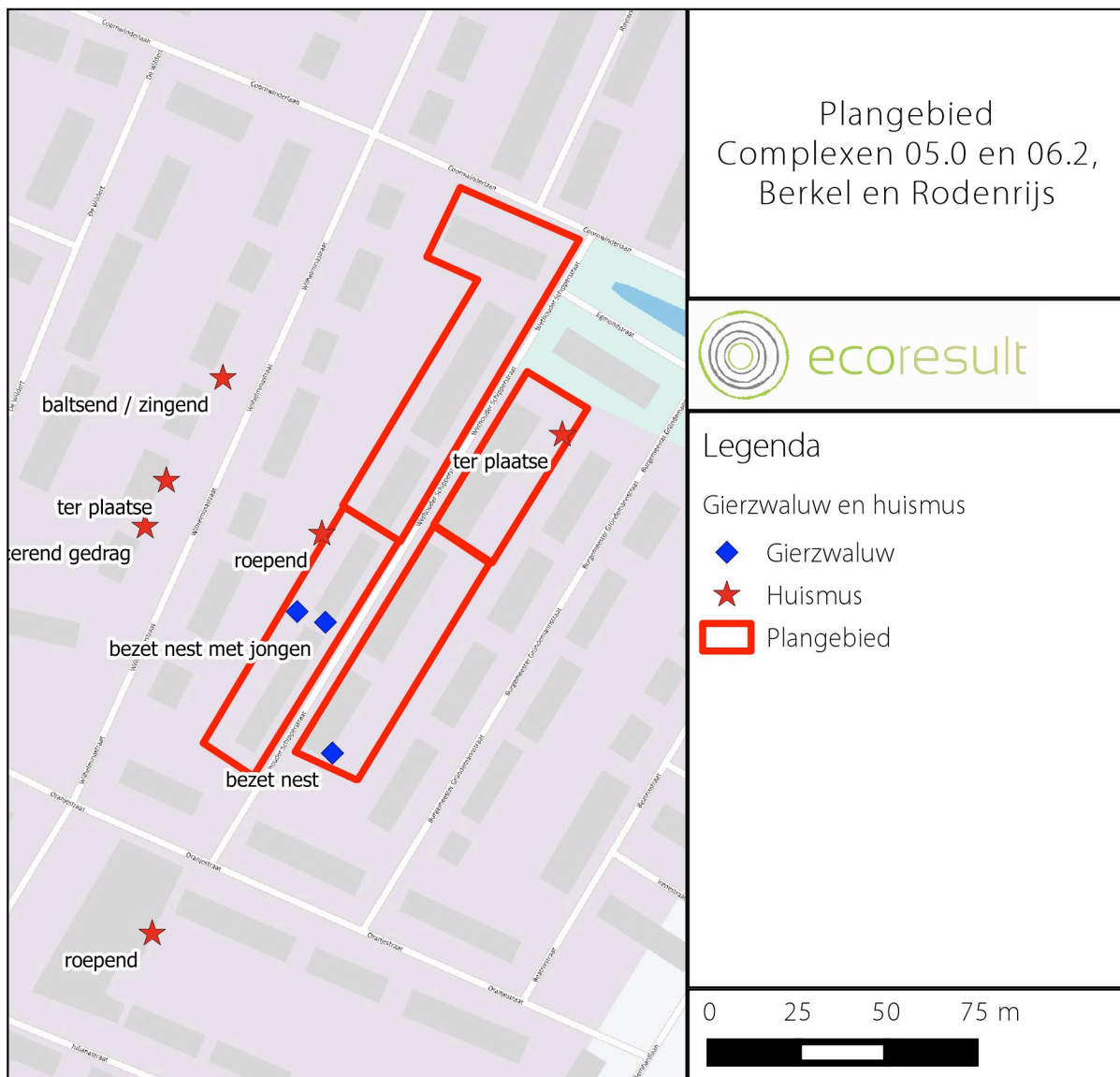
4.2.1 *Aanwezig*

Gedurende de veldonderzoeken is huismus en gierzwaluw (zie Afbeelding 4) aangetroffen.

4.2.1.1 *Huisumus*

Tijdens het onderzoek werden binnen het plangebied 2 waarnemingen en buiten het plangebied 4 waarnemingen van huismus verricht. De binnen het plangebied waargenomen exemplaren konden tijdens het onderzoek worden terug gevolgd naar de vaste rust- en verblijfplaatsen buiten het plangebied, in woningen aan de Wilhelminastraat. Binnen het plangebied zijn dus geen nesten van

huismus aangetroffen. In totaal werden per waarnemingsmoment maximaal 15 individuen geteld. De waarneming van 15 individuen is verricht aan de Wilhelminastraat.



Afbeelding 4: Waarnemingen van gierzwaluw en huismus in en rond het plangebied.
Kaartbron: PDOK.

4.2.1.2 Gierzwaluw

Tijdens het onderzoek werden 2 voortplantingsplaatsen van gierzwaluw aangetroffen: beide binnen het plangebied.

Het betreffen:

- Wethouder Schipperstraat 2: de verblijfplaats bevindt zich op de kopse gevel net boven de dakgoot aan de achterzijde.
- Wethouder Schipperstraat 11. De verblijfplaats bevindt zich onder de nok op de kopse gevel van deze woning.

4.2.2 Functionaliteit plangebied

4.2.2.1 *Huismus*

Het plangebied functioneert als leefgebied voor huismus. In het plangebied bevindt zich voedsel en beschutting. In de nabijheid van het plangebied, aan de Wilhelminastraat, zijn meerdere nesten van huismus aanwezig, tenminste 15 individuen konden tijdens één waarnemingsmoment worden geteld.

4.2.2.2 *Gierzwaluw*

In het plangebied zijn twee voortplantingsplaatsen van gierzwaluw aangetroffen op Wethouder Schipperstraat 2 en Wethouder Schipperstraat 11. De verblijfplaatsen bevinden zich beide op de kopse gevels.

4.3 *Samenvatting onderzoek*

4.3.1 *Vleermuizen*

Binnen het plangebied zijn drie paarverblijfplaats aangetroffen:

- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 22-28. Dit dier vloog stevast rondjes voor de voorgevels van deze woningen. Een nadere lokalisering dan deze huisnummers kan derhalve niet worden gegeven.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 34. Deze paarverblijfplaats bevindt zich op de zijgevel van de woning, vermoedelijk onder de dakpannen.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aan de Coornwinderlaan 34. Deze bevindt zich onder de dakgoot aan de achtergevel, nabij de zijgevel.

Grenzend aan het plangebied werden meerdere vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis aangetroffen (zie 4.1.2):

- 1 kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis,
- 6 zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis,
- 4 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis,
- 2 paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis.

Het plangebied fungeert als niet essentieel foerageergebied en vervult geen essentiële functie als vliegroute.

4.3.2 Vogels

4.3.2.1 *Huismus*

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus aanwezig. Wel functioneert het plangebied als functioneel leefgebied (niet essentieel foerageergebied). Niet essentieel omdat in de wijde omgeving voldoende gelijkwaardig alternatief foerageergebied aanwezig is.

Op korte afstand van het plangebied, in de Wilhelminastraat, zijn meerdere nesten van huismus aanwezig.

4.3.2.2 *Gierzwaluw*

In het plangebied zijn twee voortplantingsplaatsen van gierzwaluw aangetroffen op Wethouder Schipperstraat 2 en Wethouder Schipperstraat 11. De verblijfplaatsen bevinden zich beide op de kopse gevels.

5 Activiteiten

5.1 *Voorgenomen werkzaamheden*

Voor de effectbeoordeling is – na afstemming met de opdrachtgever – uitgegaan van het feit dat het plangebied volledig bouwrijp wordt gemaakt. De bebouwing wordt gesloopt, het groen wordt gekapt en het overige terrein wordt geëgaliseerd.

5.2 *Nieuwe situatie*

Vooralsnog is de toekomstige inrichting van het plangebied niet bekend. Nieuwbouw wordt wel verwacht.

5.3 *Wettelijk belang*

De activiteiten kunnen worden geplaatst onder de wettelijke belangen:

- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (belang j).

Voorbeelden van activiteiten die onder het belang j ruimtelijke inrichting of ontwikkeling kunnen worden geplaatst zijn: een natuurontwikkelingsproject, aanleg van een weg, stadswijk of bedrijvenpark, bouw of verbouwing van een gebouw, het verdubbelen van een wateronttrekking.

De andere wettelijke belangen betreffen:

- Bescherming van flora en fauna (belang b).
- Veiligheid van het luchtverkeer (belang c).
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d).
- Dwingende reden van groot openbaar belang (belang e).
- Bestendig beheer en onderhoud in de land- en bosbouw (belang h).
- Bestendig gebruik (belang i).

Het soort wettelijk belang is van invloed op de mogelijkheden of er voor de activiteiten een ontheffing gekregen kan worden, of niet, indien dat nodig is. Dit wordt meegewogen bij de beoordeling in dit aanvullend onderzoek.

6 Effectbeoordeling en toetsing

De effectbeoordeling en toetsing aan de Flora- en faunawet is gedaan op basis van het stappenplan voor diersoorten op bijlage IV Habitatrichtlijn (t.b.v. Artikel 11) en op basis van het stappenplan voor vogels (t.b.v. Artikel 11)¹. Beide stappenplannen (zie ook Bijlage 2 en Bijlage 3) horen bij de beoordeling van een Verzoek ontheffing Flora- en faunawet. Dit is uitgedeeld tijdens de bijeenkomst voor ecologisch adviseurs op 16 en 17 september 2013.

6.1 *Vleermuizen*

Binnen het plangebied zijn drie paarverblijfplaatsen aangetroffen:

- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 22-28. Een nadere lokalisering dan deze huisnummers kan niet worden gegeven.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 34. Deze paarverblijfplaats bevindt zich op de zijgevel van de woning, vermoedelijk onder de dakpannen.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aan de Coornwinderlaan 34. Deze bevindt zich onder de dakgoot aan de achtergevel, nabij de zijgevel.

Binnen het plangebied zijn geen locaties met andere ecologische functies (bijv. foerageergebieden), die essentieel zijn voor de functionaliteit van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de dieren (binnen en buiten het plangebied).

De aangetroffen 3 paarverblijfplaatsen zullen door de sloop van de bebouwing verdwijnen.

Er zijn mitigerende maatregelen waardoor de functionaliteit als paarverblijfplaats wordt behouden.

Mitigerende maatregelen zijn:

- Per paarverblijfplaats dienen, 6 maanden voorafgaand aan het eerste paarseizoen (start 1 augustus) waarin de werkzaamheden beginnen, per te verwijderen paarverblijfplaats vier nieuwe verblijfplaatsen te worden gecreëerd in de vorm van vleermuiskasten van het type “Schwegler 1FF” binnen 100 tot maximaal 200 meter van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Deze kasten dienen minimaal 5 meter hoog opgehangen te worden, een vrije aanvliegroute te hebben en zo veel mogelijk vrij te zijn van

¹ <http://www.hetInvloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2204189>

verstoring. De kasten worden opgehangen aan gebouwen. Doordat er drie paarverblijfplaats zijn aangetroffen dienen in totaal 12 kasten te worden opgehangen.

- Tenminste 5 dagen voor sloop, doch niet tussen 15 augustus en 1 april wordt de bebouwing waar de paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. De basis van het ongeschikt maken is het verstoren van het microklimaat door het creëren van tocht.
- In de nieuwbouw dienen tenminste 12 nieuwe permanente verblijfplaatsen te worden gecreëerd. Dit kan plaatsvinden door het inbouwen van vleermuiskasten zo hoog mogelijk en op kopse gevels van de nieuw te bouwen woningen, waarbij een afstand van tenminste 25 meter tussen de verblijfplaatsen aanwezig is.

Door de geplande werkzaamheden treedt tijdelijke verstoring op. Door het wegnemen van de huidige verblijfplaatsen en het treffen van mitigerende maatregelen ontstaat voor de vleermuizen een nieuwe situatie met nieuwe verblijfplaatsen. Deze nieuwe verblijfplaatsen moeten door de vleermuizen worden gevonden, geaccepteerd worden en voor het eerst in gebruik genomen worden wat een tijdelijke verstoring veroorzaakt.

De verstoring leidt niet tot het permanent beschadigen en vernielen van de aanwezige paarverblijfplaatsen, waardoor de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. De verstoring voor de verblijfplaatsen is tijdelijk. Door het tijdig treffen van mitigerende maatregelen zoals voorgeschreven in de soortenstandaard gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zullen ten alle tijden voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, zowel tijdelijk als permanent. De functionaliteit van de verblijfplaatsen blijft behouden. De mitigerende maatregelen worden getroffen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

De activiteiten kunnen worden geplaatst onder het wettelijke belang Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (belang j). Ontheffing dient te worden aangevraagd op grond van dit belang voor overtreding verbodsbepaling artikel 11 Flora- en faunawet te weten het wegnemen en verstoren van twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis.

De vaste rust- en verblijfplaatsen buiten het plangebied liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Werkzaamheden grenzen niet aan deze vaste rust- en verblijfplaatsen. Schadelijke effecten op deze verblijfplaatsen treden daarom niet op.

6.2 *Gierzwaluw*

Tijdens het onderzoek werden binnen het plangebied 2 voortplantingsplaatsen van gierzwaluw aangetroffen:

- Wethouder Schipperstraat 2: de verblijfplaats bevindt zich op de kopse gevel net boven de dakgoot aan de achterzijde.
- Wethouder Schipperstraat 11. De verblijfplaats bevindt zich onder de nok op de kopse gevel van deze woning.

Binnen het plangebied zijn geen locaties met andere ecologische functies (bijv. foerageergebieden), die essentieel zijn voor de functionaliteit van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de dieren (binnen en buiten het plangebied).

Ondanks het nemen van maatregelen wordt Artikel 11 van de Flora- en faunawet door de geplande werkzaamheden overtreden: "voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen worden weggenomen en verstoord". De voortplantingsplaats wordt door de sloop van de bebouwing niet ontzien.

De functionaliteit van de voortplantingsplaatsen wordt middels maatregelen gegarandeerd.

Mitigerende maatregelen zijn:

- Per voortplantingsplaats dienen vijf nieuwe verblijfplaatsen te worden gecreëerd in de vorm van houtbetonnen gierzwaluwnestkasten binnen 100 meter van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Deze kasten dienen minimaal 5 meter hoog opgehangen te worden, een vrije aanvliegroute te hebben en zo veel mogelijk vrij te zijn van verstoring. De kasten worden opgehangen aan gebouwen. Doordat er twee voortplantingsplaatsen zijn aangetroffen dienen in totaal 10 kasten te worden opgehangen.
- De bebouwing wordt gesloopt in de periode 1 augustus tot en met 15 april. Als dat niet mogelijk is, dienen de voortplantingsplaatsen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden in deze periode.
- Tijdens de periode dat de locatie in gebruik is als voortplantingsplaats (15 april tot en met 31 juli) mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd binnen een afstand van 2 meter horizontaal en 2 meter verticaal. Zo wordt in- en uitvliegen niet belemmerd.
- Indien binnen het plangebied nieuwbouw plaatsvindt, dienen tenminste 10 nieuwe verblijfplaatsen te worden gecreëerd in deze nieuwbouw. Dit kan plaatsvinden door het plaatsen van gierzwaluwnestkasten of gierzwaluwdakpannen op de nieuw te bouwen woningen.

Door de geplande werkzaamheden treedt tijdelijke verstoring op. Door het wegnemen van de huidige verblijfplaatsen en het treffen van mitigerende maatregelen ontstaat voor de gierzwaluw een nieuwe

situatie met nieuwe verblijfplaatsen. Deze nieuwe verblijfplaatsen moeten door de gierzwaluw worden gevonden, geaccepteerd worden en voor het eerst in gebruik genomen worden wat een tijdelijke verstoring veroorzaakt.

De verstoring leidt niet tot het permanent beschadigen en vernielen van de aanwezige voortplantingsplaatsen, waardoor de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. De verstoring voor de verblijfplaatsen is tijdelijk. Door het tijdig treffen van mitigerende maatregelen zoals voorgeschreven in de soortenstandaard gierzwaluw zullen ten alle tijden voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, zowel tijdelijk als permanent. De functionaliteit van de verblijfplaatsen blijft behouden. De mitigerende maatregelen worden getroffen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

De activiteiten kunnen worden geplaatst onder het wettelijke belang Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (belang j). Ontheffing dient te worden aangevraagd op grond van dit belang voor overtreding verbodsbepaling artikel 11 Flora- en faunawet te weten het wegnemen en verstoren van twee voortplantingsplaatsen van gierzwaluw.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 *Conclusies*

In opdracht van Van den Berg Lopik B.V. heeft Ecoresult een aanvullend onderzoek naar vleermuizen en vogels uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Complexen 05.0 en 06.2, Berkel en Rodenrijs en beslaat gelegen aan de Wethouder Schipperstraat 1-20, Wethouder Schipperstraat 21-41 (oneven), 22-34 (even) en Coornwinderlaan 26-34 (even) te Berkel en Rodenrijs (gemeente Lansingerland).

Aanleiding voor het uitvoeren van het vleermuis- en vogelonderzoek is de voorgenomen sloop van de binnen het plangebied. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op vleermuizen en vogels. De Flora- en faunawet kan hierdoor worden overtreden. De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door ecologen van Ecoresult met aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van vleermuizen en vogels. Het onderzoek is uitgevoerd onder de condities en methodiek van de relevante soortenstandaards. De onderzoeksresultaten:

Binnen het plangebied werden de volgende vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen:

- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 22-28.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in Wethouder Schipperstraat 34.
- één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aan de Coornwinderlaan 34.

Binnen het plangebied werden 2 voortplantingsplaatsen van gierzwaluw aangetroffen:

- Wethouder Schipperstraat 2.
- Wethouder Schipperstraat 11.

Grenzend aan het plangebied werden 1 kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis, 6 zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, 4 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en 2 paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Het plangebied fungeert niet als (essentieel) foerageergebied en vervult geen essentiële functie als vliegroute.

In de directe omgeving van het plangebied zijn voortplantingsplaatsen aanwezig voor huismus, te weten in de Wilhelminastraat. Het plangebied heeft voor huismus een functie als foerageergebied, maar niet essentieel.

Ontheffing dient te worden aangevraagd op grond van het belang Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (belang j) voor overtreding verbodsbepaling artikel 11 Flora- en faunawet te weten het wegnemen en verstoren van twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis, één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en van twee voortplantingsplaatsen voor gierzwaluw.

De mitigerende maatregelen voor vleermuizen zijn op hoofdlijn:

- Per paarverblijfplaats dienen, 6 maanden voorafgaand aan het eerste paarseizoen (start 1 augustus) waarin de werkzaamheden beginnen, vier nieuwe verblijfplaatsen te worden gecreëerd.
- Werkzaamheden kunnen het beste worden uitgevoerd in de maanden tussen de winterrust en de paarperiode, te weten tussen 1 april en 1 augustus.
- Een week voorafgaand aan de werkzaamheden dient het gebouw ongeschikt gemaakt te worden.
- Bij nieuwbouw worden 12 nieuwe verblijfplaatsen gecreëerd.

De mitigerende maatregelen voor gierzwaluw zijn op hoofdlijn:

- Per voortplantingsplaats dienen vijf nieuwe verblijfplaatsen te worden gecreëerd.
- De bebouwing wordt gesloopt in de periode 1 augustus tot en met 15 april. Als dat niet mogelijk is, dienen de voortplantingsplaatsen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden in deze periode.
- 10 nieuwe verblijfplaatsen dienen te worden gecreëerd in de nieuwbouw.

7.2 *Aanbevelingen*

Los van de onderzoeksresultaten, maar als duurzame inrichtingsmaatregel “inclusief inrichten voor flora en fauna”, heeft het de ecologische voorkeur om rekening te houden met de wensen van flora en fauna bij de toekomstige inrichting van het plangebied. Ecoresult kan u hierover adviseren en dit opnemen in het ecologisch werkprotocol.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 *Literatuur*

Meurs, F.A. van, 2014. Quicksan flora en fauna. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied Complex 06,2, Berkel en Rodenrijs. Rapportkenmerk ER20140229v02. Dordrecht. Ecoresult.

Sendor, T., 2002. Population ecology of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus* Schreber, 1774): the significance of the year-round use of hibernacula for life histories. Marburg.

8.2 *Internet*

KNMI

www.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi

Soortenstandaards

<http://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenstandaards>

Stappenplannen

<http://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/informatie-voor-ecologisch-adviseurs/hoe-beoordelen-wij-uw-aanvraag>

Vleermuisprotocol 2013

<http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/items/vleermuisprotocol-2013-uitgebracht.aspx>

Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet

Bron: <http://www.hetInvloket.nl>

Soortenbescherming door Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Ongeveer 500 van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen vallen onder de bescherming van deze wet. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig.

Voor wie

De Flora- en faunawet geldt voor iedereen in Nederland.

Wat is verboden

Gaat u bouwen, slopen, dempen, saneren, aanleggen of andere activiteiten voor ruimtelijke ontwikkeling uitvoeren? Dan moet u zich eerst afvragen of er beschermde inheemse soorten aanwezig zijn. Dan is de kans groot dat u te maken krijgt met onderstaande verboden. Het is verboden:

Beschermde inheemse plantensoorten:

- te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enig andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Beschermde inheemse diersoorten:

- te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- opzettelijk te verontrusten.

Van beschermde inheemse diersoorten:

- de nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- de eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Welke soorten zijn beschermd

Er is veel informatie over soorten beschikbaar op internet. Hieronder staat een opsomming van informatie die u nodig heeft. U bepaalt zelf of u wel of niet met een beschermde soort te maken heeft.

- Soortendatabase

In deze database staat informatie over soorten die in Nederland in het wild voorkomen en op welke manier ze worden beschermd.

- Soortenregister

Deze database geeft inhoudelijke informatie over Nederlandse planten- en diersoorten. Bij elke soort staat een uitgebreide beschrijving van onder meer verspreiding, biotoop en levenswijze.

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In deze databank vindt u informatie over waar Nederlandse planten- en diersoorten voorkomen. Deze is beschikbaar voor bedrijven en overheden. U kunt zich hiervoor aanmelden op de website van de Gegevensautoriteit natuur.

Zorgplicht flora en fauna

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat u nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Wet- en regelgeving

Om de in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen is de Flora en faunawet gemaakt. In de wet zijn een aantal verboden opgenomen. Van deze verboden kan alleen onder voorwaarden worden afgeweken. Hiervoor is vrijstelling of ontheffing mogelijk. Het verschilt wel per activiteit, verbodsbepaling of soort.

Verschil vrijstelling en ontheffing

Een vrijstelling is een uitzondering op een verbod. Deze geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van de vrijstelling voldoet. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Kaderwet

De Flora- en faunawet is een 'kaderwet'. In de wet staan alleen algemene principes en

verantwoordelijkheden. De details zijn geregeld in een groot aantal algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen. Sommige bepalingen uit de Flora- en faunawet komen voort uit afspraken over biodiversiteit die op internationaal en Europees niveau zijn gemaakt. Zoals:

- Vogelrichtlijn > Europese richtlijn voor het behoud van de vogelstand.
- Habitatrichtlijn > Europese richtlijn voor de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

De bepalingen over soortenbescherming die in deze richtlijnen staan, zijn opgenomen in de Flora- en faunawet. Ook bepalingen van het CITES-verdrag staan in de Flora- en faunawet. Voor meer informatie hierover gaat u naar CITES.

Waar vindt u de wet- en regelgeving

Alle wet- en regelgeving rond de Flora- en faunawet is te vinden op Overheid.nl. Bij 'Wettechnische informatie' vindt u ook alle actuele informatie over afgeleide regelgeving en wijzigingen van de Flora- en faunawet.

Tabellen soorten Flora- en faunawet

In 3 tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffwet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Toelichting tabel I

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen

afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel II

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Toelichting tabel III

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn.

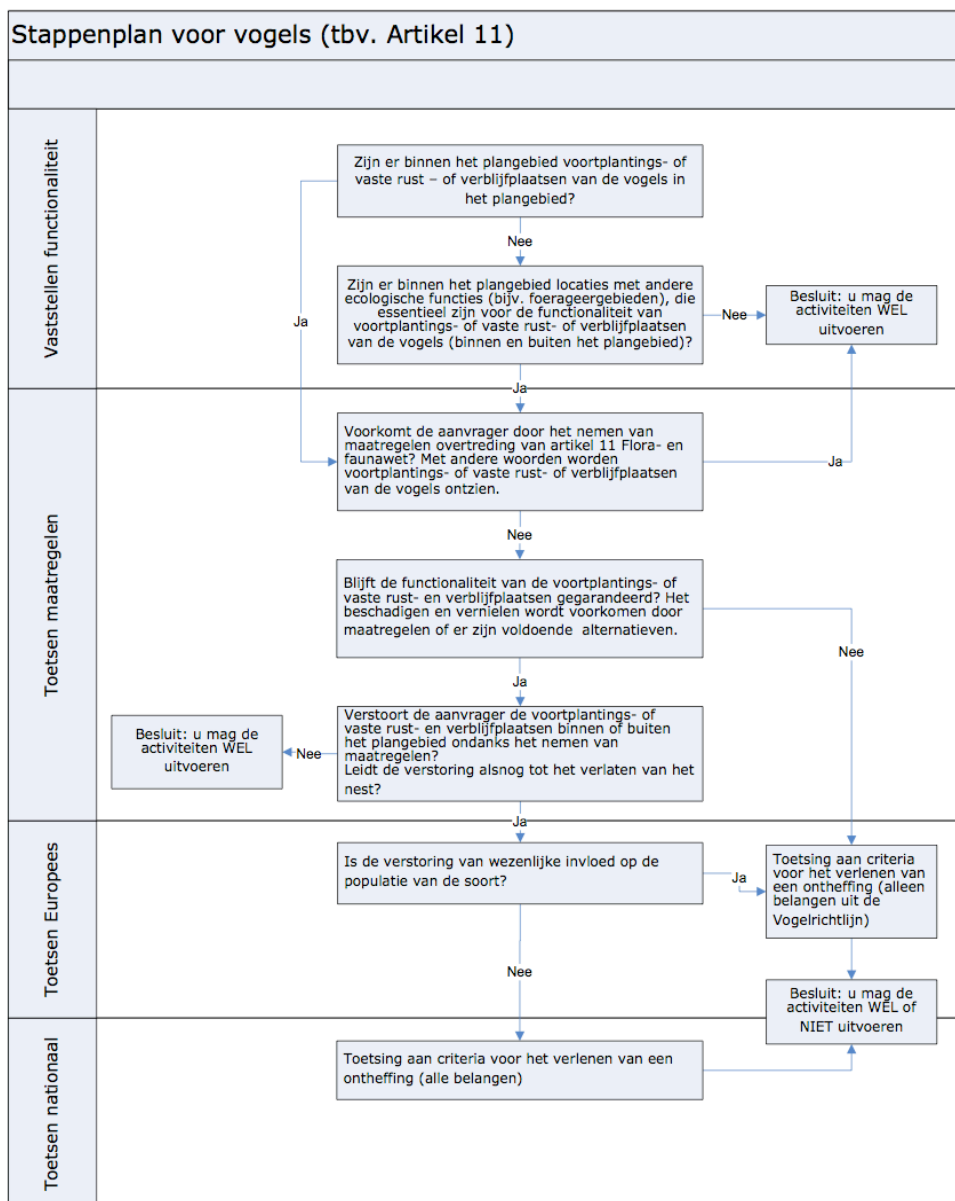
uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Bijlage 2 Stappenplan voor vogels



Dienst Regelingen
Ministerie van Economische Zaken



Bijlage 3 Stappenplan voor diersoorten bijlage IV Habitatrichtlijn (waaronder vleermuizen)



Dienst Regelingen
Ministerie van Economische Zaken

